

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 18 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékes postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 5 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelentik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kérésre visszafizet
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes mások ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 27.

Az aktivisták és a választások.

A román aktivisták zászlót bontottak. A közelgő képviselőválasztásokra nagy apparátussal készülődnek; erős akciókat fejtenek ki, a románoktól vidékeket bejárják, ott a népnek beszédeket tartanak, jelöltekkel állítanak s igyekeznek maguknak minél több mandátumot szerezni. Helyes. Nyíltan fellépni, őszintén rámutatni a sebekre, bajokra, férfiuhoz illő cselekedet, amely az ellenség részéről is csak tiszteletet érdemel. Nagyon is itt volt már az ideje annak, hogy románok is ébredjenek fel-mélyseges politikai álmokból és ahelyett, hogy jajkiáltásaikkal és panaszaikkal telekürtöljék e nagyvilágot, az egyedül helyes utra, a magyar törvények által is megengedett aktiv politika útjára lépjenek.

Ezt a jogot senki kétségbe nem vonja, ma éppen nem, de állásfoglalásukhoz sok szó fér.

Az ezen év eleje óta Budapesten megjelenő »Lumina« című újságban, mely tudvalevőleg a koalíciónak román nyelven szerkesztett hivatalos organuma, Kossuth Ferencz egy pár cikkben behatóan foglalkozott a román kérdéssel és midőn Kossuth Ferencz ezen cikkben a románokat egyesülésre szólította fel, egyben kijelentette azt is, hogy ezen egyesülés nem involválja a román nyelvnek meg-

semmisítését, megtagadását. Kijelentette Kossuth Ferencz ezen hozzánk, románokhoz intézett felhívó szövegében azt is, hogy mi románok csak akkor fogunk boldogulni, ha a magyarokkal fogunk szövetkezni, de ugyanakkor kijelentette azt is, hogy mi románok ezen szövetkezés mellett megtarthatjuk hitünket, nyelvünket, szokásainkat, nem csak, de megtarthatjuk nemzeti jellegünket is »Maractus national.«

Minden román ember, ki a mai kor szemüvegén nézi a világ folyását, ki önzetlenül gondolkodik és őszintén óhajtja a román nép boldogulását el kellett, hogy fogadja Kossuth Ferencz ajánlatát. Igen. Mert itéljenek a román aktivisták bárhogy, gondoljanak bármit, de abban feltétlenül csalódnai fognak, ha ők azt hiszik, hogy a román kérdést önállóan, mint különálló politikai párt fogják megoldani Soha. És ezt nemcsak én mondom, hanem mondja és vallja ezt a sok ezer és ezer román választó polgár is, aki éppen most a román nemzetiségű jelölttel szemben a 48-as jelöltre fogja leadni szavazatát. Mondja és vallja ezt a román intelligenciának egy része is.

Es hogy mennyire felel meg állításom az igazságnak, ime adom itt egy gör. kel. lelkésznek nyilatkozatát, kivel a napokban a mostani politikai viszonyokról beszélgetvén a következő kijelentést tette: »Ön (mondá nekem) és minden koalícionista román ember sokkal több szol-

gálatot tehet a román kérdésnek, mint egy aktivista, ki a koalíció ellen dolgozik.« Nagyon természetes dolog. Alkalmazzuk az esetet az aktivistákra.

Ha az aktivisták, mint román nemzetiségű képviselők a koalícióba lépnek, mintahogy a néppárt is a koalícióba lépett, politikai elveinek a fentartása mellett, ha az aktivisták elfogadják Kossuth Ferencz ajánlatát, hogy t. i. a románok a magyarokkal szövetkeznek, higgyék el igen tisztelt aktivista urak, sokkal több szolgálót tesznek a román népnek és sokkal könnyebben oldják meg a román kérdést, mint így, hogy szeparálták magukat és különálló politikai pártot alkottak és így szemben találták magukat a hatalmas koalícióval, melynek vezető férfiai ez idő szerint a magyar kormányt is alkotják.

Most tulajdonképpen, mit akarnak az aktivisták? A román nép boldogulását, a román kérdés igazságos megoldását. Hiszen Kossuth Ferencz és a koalíció is ezt akarja és legyenek bár, vagy ne legyenek román nemzetiségű képviselők a parlamentben a román kérdést Kossuth Ferencz illetőleg a mai kormány fogja megoldani. Erre garancia Kossuth Ferencz, garancia a koalíció, mely zászlójára írta, hogy e hazának minden egyes polgára egyenlő jogokat élvezzen. Ennél többet azt hiszem a román aktivisták sem akarnak, de nem is akarhatnak. (Kl.)

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A próbatétel.

Írta: Jules Datin.

Hja barátom, a szerencse igazán álmában lepi meg az embert. Talán hallotta is a meséjét annak az amerikánusnak, aki egy este elaludt és arra ébredt, hogy a háza rászakadt, egy gerenda pedig a karját törte. Persze, az amerikánusnak minden porcikája be volt biztosítva, és mikor csonka karral fölébredt, már bizonyos volt abban, hogy gazdag emberré lett. Így lepi meg az embert néha a szerencse álmában.

Hanem tegyük félre a tréfát; elmondok egy igazi történetet a szerencséről, arról a szerencséről, amelyben sokan kételkednek, mások vakon biznak. én pedig meggyőződéssel állítom, hogy szerencse egyáltalában nincsen. Mi magunk intézzük az ugynevezett sors kezét...

Egy fiatal barátomról akarok mesélni, akit önként is bizonyára ismernek. Robert Raffal a neve, ma Párizsban egyik legjelentékenyebb és nagyrebecsült gyárosa.

Ez a Raffal nagyon szegény sorsban rőt fel. A szülei korán elhaltak, így ő valósággal

saját maga volt a nevelője, táplálója önmagának. Amikor husz éves korában egyszer, munka közben, a hírlapot elolvasta egyszerre megakadt a szeme valami Edmond Raffal nevén. Furcsa dolgot írt a lap erről a Raffalról, aki valahonnan a Pampasok tövéből került Párizsba és miután milliókat szerzett, most a rokonait keresi.

Az én fiatal barátom akkor vajmi szegény sorban tengődött; esztergályos legény velt egy nagy műhelyben és bizony nehezen kereste meg a kenyerét. Képzhetik, minnyire megkapta őt a hírlap közleménye. Amikor tovább olvasta a cikket, sok különöset tudott meg képzelni rokonáról. Ez a különc ember közzétette, hogy a rokonai közül válogatni akar és mielőtt a végrendeletét megszerkesztené, ismeri akarja az örökösét. Ez rendén is van, de a hőbortos Edmond Raffal feltételekhez kötötte a választását.

— Azt akarom, hogy az örökösöm méltó legyen a nagy gazdasághoz; legyen nemeslelkű, igazi férfi. Azt fogadom örökösömmé, aki legjellegzetesebben tudja nekem a kiválóságát bebizonyítani.

A fiatal Raffal, bármily mohón épített az első pillanatban erre a rokonságára, elég bölcs volt ahhoz, semmint tulságosan higgyen a sze-

rencse ilyen váratlan adományában. Kétszer is elolvasta a cikket és — nem ment a milliomoshoz jelentkezni. De hát efféle dolgok még sem hagyják nyugodtan a szívet és Robert bizony éjszakákon át nem tudott aludni, mindig aranyhegyeket érzett magára szakadni. Amikor már sehogy sem bírt magával, elhatározta, hogy fölkeresi a »nagybátyját«.

Párizs közelében, egy díszes nyaralóban, ráakadt az érdekes férfura De mihelyt a házba lépett, már elszorult a szíve a mi fiatalemberünknek, mert a milliomos előszobája valóságosan hemzsegett a tolakodóktól, koldulóktól és »rokonoktól«. Több óra hosszat kellett sorra várnia, amíg bebocsátották a villa bérlejtéjéhez.

Magas szikár, igazi csontos óriás fogadta Robertet; előbb végigmért a jelentkezőt, aztán nyersen rászólt:

— Te is rokonom vagy? Mi?

— Még nem tudom, uram... Csak azt tudom, hogy Robert Raffal az én nevem, az öné pedig...

— Raffal... ez is Raffal! — Hát hányan vagytok?

— Én senkit sem ismerek a többi közül. Atyám korán elhunyt és így nem tudhattam meg tőle semmit a családomról.

A milliomos azonban már úgy látszik

A világhírű »Fownes« angol s különleges női franczia keztyűkben, továbbá »Humanie« védjeggyel ellátott amerikai cipőkben, különleges angol s pesti cipőkben egyedüli raktár.

& C. »HABIG« s »BORSALINO« kalapokban egyedüli raktár. Tavaszi angol mellényekben, felöltőkben, gummi kabátokban nagy választék. Pólytonos ujdonságok nyakkendőkben.

TAVASZI UJDONSÁGOK megérkeztek
ROTH M. utóda kalap s uri divat üzletébe.
 Férfi fejérművek méret után a leggyorsabban és a legbiztosabban készíthetők.
 1564

Közös minisztertanács. Jövő héten Bécsben közös miniszteri tanácskozás lesz, a mely a többi közt a Szerbiával kötendő kereskedelmi szerződéssel is fog foglalkozni. Jól értesült körökből azt jelentik, hogy a magyar miniszterek határozott kívánsággal fognak előállani arra nézve, hogy a szerb állam megrendeléseiben a magyar ipar is részesedjék. Tudvalevő, hogy a bécsi külügyi hivatal a Szerbiával való kereskedelmi szerződés megkötését attól tette függővé, hogy Szerbia kötelezi magát, hogy jövőben abban hagyja az osztrák és magyar ipar bojkottálását s a magyar kormány most azt fogja kívánni, hogy már a szerb hadsereg részére legközelebb teendő megrendeléseknél is a magyar ipart megfelelő módon figyelembe vegyék.

Az új helyzet.

Wekerle és Gautsch.

Félhivatalosan jelentik, hogy *Wekerle* és *Gautsch* tegnapi konferenciáján a monarchia két államát illető függő ügyekben meg egyezés jött létre. A delegációk június hónapban üléseznek, de nem a budgetprovizórium, hanem az 1906. évi végleges közös budget kerül eléjük. Ez főleg azért történik, hogy az új magyar parlament elé terjesztendő költség-előirányzatba a közös költségekből Magyarországra eső hozzájárulási szám végleges legyen. Ebből kitetszik, hogy a képviselőháznak az 1906. évi költségvetést csak a delegációk ülésezése után nyújtják be. Különben a delegációknak csak rövid ülészakát veszik tervbe, hogy a parlamenteket tanácskozáisban ne akadályozzák sokáig. A magyar képviselőház egyik legelső feladata a delegációk megválasztása lesz. Ep úgy az a terv, hogy a kvótadeputációt mindjárt az új országgyűlés összeülése után megválasztják s a két deputáció nyomban összeül, hogy megállapítsa a kvótát.

kellőleg tájékozódott az egész családfájáról, mert kész lajstromot vett elő. Abban a lajstromban csak csakugyan benne volt a Róbert apjának neve is.

— Lám, lám, — szólt a milliomos. — Mintha mi csakugyan rokonok volnánk.

Ezzel kezét nyújtott a fiúnak és székkel, szivarral kínálta, hogy kényelmesebben beszélhessék még a dolog.

— Tehát szegény vagy? — szólt végül a milliomos. — No ez csak eddig volt baj. Most már töled függ, öcsém, hogy a szegénységből kilábolj. Mától fogva nálan lakol, lesz lovad, inasod, zsebpénzed és ellátásod a házamban. Hatan máris itt vannak a rokonok közül nálam. Így egy fedél alatt jobban megismerkedünk egymással és amelyitek megfelel a föltételeimnek, az lesz az örökösöm. . . . A föltételeimet persze ismered? Be kell bizonyítanod, hogy te a legkülönb jellemű vagy mindannyi között.

Egy szó, mint száz — Róbert még aznap beköltözött a villába és ettől fogva gyöngy-élete volt. Rokonaival hamar megbarátkozott és a napok kellemesen, gyorsan teltek a gazdag semmittevésben. Róbertet az unalom bántotta ugyan kissé, de a könyvek eloszlatták az unalmát s ez idő alatt sok érdekeseget tanult.

Mintegy két hónap telt el ekként. Az örökös-jelöltek mind kíváncsiabban várták, hogy mikor következik el a nagy választás órája. A nagybácsi azonban egyszerre keresztvonást húzott a számításai fölé. Egy napon maga elé hívatta a rokonait és kijelentette:

Szemellátható így a törekvés, hogy az ex-lex állapotnak a közös ügyekben mielőbb véget vessenek. Csak miután ez megtörtént, kezdik meg a kormányok az érdemleges tárgyalásokat azok felett az ügyek felett, melyek a két állam gazdasági és pénzügyi viszonyát illetik, a mi azonban nem akadályozza, hogy az előkészítő munkához hozzáfoghassanak. A magyar kormány a választás, a trónbeszéd, az ezt követő felirati vita, a delegációk és a kvótadeputációk munkája úgy abszorbeálja hogy a legközelebbi két hónapban a két állam jövő viszonyának érdemleges tárgyalásra alig lesz idő.

Mindezekkel kapcsolatosan még azt is rebesgetik, hogy *Gautsch* Wekerlének sikerült meggyőznie arról, hogy a monarchia két államának közös gazdasági és pénzügyi ügyeit sokkal czélszerűbb szerződés, mint szövetségi alapon rendezni.

Bolgár Ferencz államtitkár.

A hivatalos lap mai száma közli *Bolgár Ferencz* volt országgyűlési képviselő kinevezését a honvédelmi miniszterium államtitkárává.

Gautsch a magyar helyzetről.

Lanyha érdeklődés mellett, alig 50 főnyi hallgatóság előtt mondta el *Gautsch* báró miniszterelnök a magyar és osztrák viszonyról hozzáintézett kérdésekre való választát. Néhány rövid nyilatkozatot tett csupán, érdemlegesen alig mondott valamit. Az osztrák képviselők visszaszólását a dualizmusról jellemzi az, hogy gunyos közbekialtásokkal fogadták ama kijelentését, hogy a kormány megalakítása Magyarország belső ügye lévén, arra az osztrák kormánynak semmi befolyása nem lehetett. Furcsa hatást tett az is, hogy a nagynémetek, a Habsburgok ellenségei, kik folyton a Hohenzollerneket dicsőítik, közbekialtásaikban folyton azt hánytorgatták, hogy a magyar miniszterek feiségsértők voltak. Nem hisszük, hogy a korona nagyon örül ennek a testőrségnek. Az

— Tudotokra adom, hogy egyiketek sem felel meg a föltételeimnek; ennél fogva holnap távoznótok kell a házamból. Remélem, hogy további kutatásaimban szerencsésebb leszek. . .

Ezeka szavak zuhanyként hatottak a rokonokra. Néhányan nyomban éles szóváltásba docsátkoztak a szeszélyes milliomossal. Amikor pedig kikötöztek a házából, egy részük gyalázó levéllel mondott neki bucsut, más részünk pedig pört indított mindenféle czímen.

Róbert volt az egyedüli, aki megadással tűrte a szegénységbe való visszajutását. Miután illendően bucsut vett a nagybátyjától, visszatért Párizsba az esztergályos műhelybe és feledni igyekezett a két havi arany napokat.

Talán két héttel a távozása után kapta meg a milliomos levelét. A levél csak ennyit mondott:

— Keress fel. Benned megtaláltam azt az embert, akit kerestem. . .

És amikor Róbert ismét ott állott a nagybátyja előtt, az így szólt hozzá:

— Fiam, a legnehezebb dolog: lemondani tudni a reményről. Te már gazdagnak hitted magad és mégis zokszó nélkül tértél vissza a szegénységbe. Ez a legerősebb jellemeket is próbára teszi. . . Mától fogva örökké itt maradhatsz.

Nos? — mit szólnak önök a szerencse e históriájához? Nemde Róbert barátom maga intézte a sors kezét? Én legalább meggyőződéssel állítom ezt. . . És higgyék el, annak a milliomosnak is nagy az igazsága.

osztrák miniszterelnök a kiegyezésről azt mondta, hogy érdemben az előző kormányok által kötött megállapodásokat fenn kell tartani, azonban az osztrák kormány nem zárkózik el attól, hogy a két állam közti közjogi viszony fejlesztessék. Ezt a nyilatkozatot úgy magyarázzák, hogy *Gautsch*nak nincs érdemleges kifogása az ellen, hogy a kiegyezés nem vámszövetség, hanem vámszerződés formájában léptetessék életbe. A beszéd iránt alig volt érdeklődés.

Felelet az osztrák interpellációkra.

Az osztrák képviselőház tegnapi ülésének elején *Gausch* válaszolt a magyar ügyekben hozzá intézett interpellációkra és azt mondja, hogy az új magyar kabinet megalakítása Magyarországnak annyira belügye, hogy abban az osztrák kormány be nem avatkozhat, ami pedig a Magyarországgal létrejött egyéb megállapodásokat illeti, ezek olyan természetűek, hogy általuk Ausztria nem jut kényszerhelyzetbe. Álláspontja egyébként változatlanul most is az, hogy az osztrák érdekeket meg tudja és fogja védelmezni.

Egyébb események.

Wekerle tegnap reggel hazaérkezett Bécsből, hova nemsokára ismét vissza kell térnie, ha előbb nem, május 10. ére, amikor közös minisztertanács lesz.

Mint röviddel ezelőtt *Apponyi*, most *Kossuth* intézett körrendeletet a hivatallókhöz alantasaik vélemény szabadsága érdekében.

Jekelfalussy programbeszédét mindenütt meleg szimpátiával fogadták az országban.

Az új főispánok beiktatására nagyban készülnek már a törvényhatóságok. Legújabbán *Kolozsmegye* főispánja tűzte ki installációja napjaul május 3. át. Győrtől május 10. ére lesz az installáció.

Markó Gusztáv királyi főmérnököt, aki nem tisztelgett *Pongrácz* megyelénöknel s ezért elhelyezték, most visszahelyezték Kassára.

A darabant tisztviselőkről is szól a nóta. Azok a zemplénmegyei gyászvitézek, akiket *Pallavicini* nevezett ki, a hazafias szellő meg most elsöpört, kérvényt adnak be Zemplénvármegyéhez, melyben amaz érdekes álláspontjuknak adnak kifejezést, hogy ők bizony nem tekintik magukat elmozdítottoknak, hanem követelik visszahelyeztetésüket és május 1. éntul járó illetményeiket. Schön, was?

Tanárok a kultuszminiszternél.

A középiskolai tanárok közt támadt forrongást azzal szüntette meg *Erdődi* Béla dr. udvari tanácsos, főigazgató, hogy maga állt élére annak az üdvözlő küldöttségnek, mely *Apponyi* Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszternél tisztelgett.

Erdődi Béla dr. üdvözölte a minisztert, kiemelve rendkívüli államférfiúi érdemeit s biztosítva őt a tanárok lelkes ragaszkodásáról. *Apponyi* Albert gróf válaszában hangsúlyozta, hogy a kulturtárczát a viszonyok kényszerítő ereje alatt vette át. Ő mint miniszter is az marad, aki volt. Elveimet — ugymond — elhoztam ide magammal s nem hagyogattam el azokat sem az előszobában, sem a lépcsőn, sem az utcán. A középiskolai tanárok működését a legnagyobbra becsüli, mert hazánk intelligenciájának fejlesztése, ujjaferentése első sorban az ő művük. A magyar állam soknyelvű lakossága megnehezíti azt, hogy egyöntetű mű-

veltség támadjon s a tanárság egyik főfeladata, hogy erre az egyöntetűsége törekedjen és ezt lehetővé tegye akképpen, hogy jóindulattal az idegenajkuakat is megnyerje a magyar kultúrának. Ebben közös célt követ a miniszter és a tanárság s azért kéri a tanárokat, támogassák őt lelkesen e magasztos feladat teljesítésében. Sulyt helyez erre a szóra: lelkesen, mert csak az a munka eredményes, melyet nem üres sablon szerint, hanem belső hevüléssel végez az ember. A tanárok működése, küzdelme fáradságos, ezt ő legjobban tudja, de rajta lesz, hogy e működést erkölcsi és anyagi támogatás által megkönnyítse.

A beszédet többször félbeszakította a lelkes éljenzés.

Ezután az igazgatók, ugyancsak Erődi Béla dr. vezetésével Molnár Viktor államtitkárnál tisztelegtek.

Választási mozgalmak.

Barabás fogadtatása.

Nagyvárad város hazafias polgársága nem veséssel iparkodik azon, hogy *Barabás* Bélának, nagynevű képviselőjelöltjének fogadtatását minél impozánsabbá tegye. A fogadtatás rendezői ezúton kéri föl a város azon polgárait, akik fogatot tartanak, szíveskedjenek azt a fogadtatás alkalmából az ünnepek vezetőinek rendelkezésére bocsátani, hogy így a bevonulás fényétőlük telhetőleg minél jobban emeljék. Akik fogatukat a pályaudvarhoz kiküldeni szándékoznak, azokat legkésőbb holnap, vasárnap reggel 8 óráig kéri jelentkezésre a fogadtatás rendezőse, a Függelenségi Körben.

A vármegyében.

Ugra. A választási harc talán a legélesebb Ugrán lesz. A nagyváradai függetlenségi párt két jelöltje, *Stokker* és *Halász* kerültek egymással szembe s egyik sem enged a 48-ból. Mind a kettőnek meg vannak a maga biztos községei, amelyek az ellenjelöltet meg sem akarják hallgatni. A Halász-párt részéről erős támadást jelentett az, hogy dr. *Barabás* Bélát felvontatták ostromló öreg ágyunak; Barabás meg is ígérte, hogy vasárnap délután kiutazik a Stokker-párt legerősebb várának, *Komádinak* bevételére. A tegnapi nap folyamán azonban olyan harczi kedv híre érkezett Komádiról, hogy célszerűbbnek látszik a komádi hadjáratról lemondani.

Az országban.

Fejérmegye. Mahr Nándor (f.) Herczegfalván, Erzsiben, Ráczkeresztúron programmbeszédet mondott.

Máramarosmegye. Felsőviasson Nagy Ferenc (a.) ellen fellépett Bilascu dr. (pk.) fővárosi orvos. Pártonkívüli programja alatt nemzetiségi tendenciákat rejteget.

Nagybittén föllép Vörös László (pk.) Vasárnap programbeszédet mond. A győzelem Teszelszky József dr. (a.) zászlajához fog szegődni.

Nógrádmegye. Czirák: Kubinyi Márton (f.) a volt képviselő eddig ellenjelölt nélkül áll.

Szatmármegye. Krassó: Pilisy Zoltán (f.), Lucacin Coriolan (nz.) Heves küzdelem várható.

Tolnamegye. Bonyhád: Döry Pál (a.), vármegyei alispán föllépett Weber János (f.), volt képviselővel szemben.

Trencsénmegye. Baár; Rakovszky Antal (a.) a jelöltséget nem fogadta el. Minarik Józsefet

(nz.) a nép bojkottálta. Etel, itali, szállást nem kapott sehol kortesutjában. Zándoky Gyula (nép.) sánczai jók.

Zemplénmegye. Királyhelmeczen Mayer Béla (f.) volt képviselő ellen föllépett unokaöccse Miklós Béla (szocz.) nagybirtokos. Föllépése nagy megbotrányozást kellett.

Nemzetiségi mozgalmak.

A belényesi lázítások átharapóztak *Vaskóhra* is. A vaskóhi lázadásra vonatkozó hírek értesülésünk szerint kis-é túzóttak. A főszolgabíró tegnap jelentést tett az alispánnak, hogy az ottani nemzetiségi lázadási jellegű dolgokat művelnek. Konkrét eseteket sorol fel jelentésében a főszolgabíró. Ezek az esetek azonban mind olyanok, melyek természetszerű következményei a jelenlegi választási mozgalmaknak. Így például két ellentétes politikai nézeten levő ember az utcán haragos szóváltásba bocsájtkozott, azonban semmi csoportosulást nem vont maga után. E szóváltást feljelentették s ebből s hasonló esetekből kifolyólag tette a főszolgabíró jelentését. A közbiztonság veszélyeztetve nincs. A nemzetiségi a helyzethez képest nyugodtan viselkednek. A politikai nézetek nyilvánítása még nem lázítás jellegű, ha az a törvények által megengedett kereten belül történik. A vaskóhi lázítási hírek nem felelnek meg a híreszteléseknek. E mellett bizonyít az alispán intézkedése is, melyet a jelentés azon részére hozott, hogy Vaskóhra katonaság rendeltessék ki. A jelentésben felsorolt esetekből kifolyólag nem látta szükségét az alispán annak, hogy a kérelem teljesíthető legyen. Az alispán úgy intézkedett, hogy ha esetleg Vaskóhn katonaság igényeltetnek, az esetben az amugy is közelben levő Belényesre kirendelt egy század gyalogos, a főszolgabíró intézkedéseinek eleget fog tenni.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 29. A mérnökegyet előadása a városházán.

Május 3. Képviselőválasztás Nagyváradon.

Május 5. Főispáni installáció a megyénél.

Május 5. Kath. Liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Máj. 19. Száznapos ünnepély a hadapródiskolában

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy *ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni szíveskedjenek*, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjenk.

* **Püspökünk utazása.** Mint őszinte örömmel értesülünk dr. *Szmrecsányi* Pál püspökünk ő Excellentiájának egészségi állapota a délvidéki tartózkodás alatt annyira javult, hogy tegnap, f. hó 27-én otthagya San-Remót s Bécsen keresztül, hol rövid ideig pihenni fog, Budapestre utazik. A fővárosban is csak anynyi ideig marad, míg néhány fontosabb ügyet elintézhet, ezután visszatér székhelyére Nagyváradra, hol hivi és tisztelői igaz szeretettel várják.

* **A nagyváradai honvédhuszárok Debreczenben.** A 2-ik honvédhuszárezred Nagyváradon állomásozó első osztálya szerdán Debreczenbe vonult s résztvett ott az ezredgyakorlaton. Délczeg vitézeteink ma érkeznek vissza Debreczemből.

* **Az igazságügyminiszter leirata a választásokra.** *Polónyi Géza* igazságügyminiszter rendeletet küldött a kir. ügyészséghez a képviselőválasztások tisztasága érdekében. E rendelet nem formalitás, hanem valósággal azt célozza, hogy a választások tisztasága ellen vétők elnyerjék büntetésüket. Szól pedig a rendelet a következőképen:

A polgárok választási joga ellen elkövetett bűncselekmények gyors megtorlása céljából felhívom a kir. ügyészség vezetőit, hogy úgy a választások előtt, mint ezek folyamata alatt elkövetett választási visszaélések miatt, az 1874. évi XXXIII. 1878. évi V. és az 1899. évi XV. t. cz. toglalt rendelkezése alapján, a bűnvádi eljárás megindítását haladéktalanul szorgalmazzák. Ilyen esetekben, ha hivatalból üldözendő bűncselekmény forog fenn, törvényes hatáskörükben erélyesen járjanak el az ügyeknek késedelem nélküli vitelére ügyeljenek.

* **Darányi beköszöntője.** A magyar gazdaközönség örömmel fogadta *Darányi* Ignác kinevezését földmívelésügyi miniszterré, mert a multakból már tapasztalta, hogy az ország gazdasági ügyei a legjobb kezekben vannak e kinevezés által lefektetve. Darányi Ignác miniszter most küldötte szét beköszöntőjét a törvényhatóságokhoz, amelyben a földmívelésügyi tárca átvételét tudatja. Nagyvárad városához a következő leiratot intézte:

Ő császári és apostoli kir. Felsége e hó 8-án Bécsben kelt legfelső kéziratában engem magyar földmívelésügyi miniszterré legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Midőn tehát a magyar földmívelésügyi miniszterium vezetését átvesszem, számítok a törvényhatóságok hazafias támogatására s azon reményemnek adok kifejezést, hogy közgazdasági érdekeink előmozdítására irányuló működésomben a törvényhatóság hazafias készsége erős támaszom leend.

Részemről biztosíthatom ez alkalommal is a törvényhatóságot, hogy mindig örömmel fogom megragadni az alkalmat, midőn a törvényhatóságnak a gazdasági jólét emelését célzó törekvéseit előmozdithatom.

Budapestben, 1906. ápril 18.

Darányi.

* **Kevesebb lesz a választó.** Nagyvárad városánál az összeíró küldöttségek már befejezték az 1907. évi választók ideiglenes névjegyzékének összeírását. E szerint az 1907. évben 17-el kevesebb lenne a választók száma, mint 1906-ban. Városrészenként Olasziban 31-el, Ujvárosban 1-el és Velenczén 5-el szaporodnak a választók; míg Váralján 52-el és Csillagvárosban 2-el csökken a választók száma.

Az összeírás adatai a következők:

	1906.	1907.	több	kevesebb.
Olasziban	1664	1695	31	—
Ujvárosban	1239	1240	1	—
Váralján	439	387	—	52
Velenczén	206	211	5	—
Csillagv.	56	54	—	2
Összesen	3604	3587	—	17

* **Főispánok beiktatása a szomszédokban.** Kolozs megye és Békés megye május 3-án iktatják be az új főispánjaikat. Mindkét helyen nagy ünnepekkel megy végbe az installáció s azokra úgy Nagyvárad város törvényhatóságát, mint a város tisztikarát meghívták. Mivel addig már közgyűlés nem lesz Nagyvárad városánál, a városi tanács fog intézkedni, hogy Nagyvárad részt vesz-e a beiktatásokon.

* **Diák majális.** Tavasz jöttén szinte elmaradhatatlanok a kirándulások. Mi is hirt vettünk im, az első majálisról. A premontrei főgimnázium ifjusága gondos tanári fölügyelet mellett május 12-én kirándulást rendez a Félix-fürdőben.

* **A választók névjegyzékének kiadása.** A választási törvénynek megfelelőleg, Nagyvárad városa az ez évi választók névjegyzékét kinyomatta s a közönség rendelkezésére bocsátja, a következő szabályzat értelmében:

A választók teljes névjegyzékének másolási és hitelesítési díját 12 koronában a részleges névjegyzék másolási és hitelesítési díjait pedig a következőkben állapítom meg: az Olaszvárosi városrészt 6, Ujvárosét és Külvárosét 4, Vár-alja-Velence és Csillagváros városrészt névjegyzékét 2 koronában. Az általános választási jegyzőkönyv másolási és hitelesítési díját 2 koronában, a szavazatszedő küldöttségek jegyzőkönyvét külön-külön 2 koronában a szavazási rovatos ívek másolási díját 6 koronában állapítom meg. Megjegyzem, hogy amennyiben a másolat magánhasználatra kéretik és hivatalos gyanánt nem használtatik fel, annak bélyeggel való ellátása nem szükséges. A másolatokat a közigazgatási kiadó hivatal — ha készlet van — azonnal különben 3 nap alatt köteles a másolás és hitelesítésért járó és fennebb megállapított díjak lefizetésének igazolása ellenében kiszolgáltatni. A másolás és hitelesítési díjak előzetesen a városi pénztárba fizetendők és a pénztári hivatal elismervényével igazolandók. Minden másolat hitelesítési záradékkal látandó el.

* **Gyermekválasztók képen.** Következő választást már bizonyára sokan láttak, de gyermekválasztókat valószínűleg kevesen. Aki örömet li a gyermekjátékban, e hó 28-ától a körös-utcai 1. sz. a hat négyzet méteres képen megnézheti, mint választanak az apró népségek. Az »Eljen Barabás« című kép a gyermek kedély tüzes és élethű megnyilatkozása. Festője Pfeifer Ferencz nagyvárad lakos, kinek a festészetre való rátermedtségét e kép eléggé igazolja. — Megtekinthető 40. fillér beléptidij mellett.

* **Névváltoztatás.** Goldstein Hermin nagyvárad lakos vezetéknévét »Rácz«-ra változtatta.

* **A választások és a posta.** Biharvármegye alispánja átiratot intézett a posta- és távirat-igazgatóságához, hogy a választások ideje alatt, tehát május 2-án, reggeltől 3-án reggelig a telephon központok a választásra vonatkozó jelentések eszközésére állandóan a megye szolgálatában legyenek. Ez idő alatt, minden más telefonon történő beszélgetés a választási jelentések megtételekor szünetelni fognak. A megyeházán addig, míg a választások tartanak, még éjjel is inspekciós tiszt fog szolgálatot teljesíteni, ki minden félórán jelentést fog tenni a választás állásáról az alispánnak.

* **Áruszámlák konzuli hitelesítése.** A kereskedelemügyi m. kir. Minister urnak 24466 1906 sz. leiratára való hivatkozással van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy az amerikai konzuli szabályzatoknak f. évi márcz. hó 1-én életbelépett új rendelkezése értelmében az északamerikai Egyesült Államokba rendelt árukról kiállított számlák konzuli hitelesítésére a vétel, vagy az áru származási helyén széke ő amerikai konzuli hivatalok illetékesek. Oly számlák azonban, amelyek nem az áru származási országában hitelesítettek, a hitelesítést eszközöző amerikai konzulátus által a szárazföldi fuvar költség betudásával értékesítendő. Az ebből származó költségtöbblet elkerülése végett kívánatos, hogy az Egyesült Államokba rendelt magyar áruk Magyarországon hitelesítsenek. Kívánatos hogy az egyesült államokba rendelt állatok, élelmiszerek, gyógyszer, ruházatok és házi berendezési tárgyak elszállítása alkalmából az egészségi bizonyítványok a nevezett 16 konzulátusnál Budapest illetve Fiume és Zengg területére nézve a fiumei amerikai konzuli ügynökségnél hitelesítés végett idejekorán bemutatassanak és a szállítás által a hajóba való berakást megelőzőleg szintén idejekorán a kikötőben székelő amerikai konzuli hivatalban felmutassanak. Nagyvárad 1906 április hó 25. A nagyvárad kereskedelmi és ipar-

kamara: Huzella Gyula. kir. keresk. tanácsos, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

* **Közgyűlés a Biharmegyei Takarékpénztárban.** A Biharmegyei Takarékpénztár ma, szombaton d. u. 4 órakor Kossuth-utczai saját üzlethelyiségében rendkívüli közgyűlést tart.

* **Az új »ellenzék« kesereg.** A Budapesti Napló nem tartozik azokhoz a lapokhoz, amelyek a nemzeti eszmékért nagyon lelkesedtek volna. Mikor a nemzet szenvedett, a B. N. minden jóban furdott. Kormányparti volt, amivel csak a régi mesterségét folytatta. Szerette volna látni a B. N. azt a kormányt, amelynek ő se lett volna engedelmes házi zsidaja!

Fordultak azonban az idők s egyszerre csak olyan csodálatos kormány jött, amely még a házi zsidaját is megvágatja. S mivel a kormány változó, lett a B. N. bösz ellenzéki.

És a kis ellenzéki egyszerre a következő hirdetésre bukant, állítólag egy kormányparti lapban:

Ellenjelölt nélküli

k é p v i s e l ő j e l ö l t e t

kerülete átengedéséért

20,000 koronával honorálnám.

Legszigorubb titoktartás biztosítva.

A B. N.-nak ez a híre elhisszük, igaz. Csak az a kár, hogy nem írta meg, hogy a hírt nem valamelyik régebbi választási előt közölte egy akkori kormányparti lap.

* **A Czigány-ügy rendezése.** Évtizedek óta általános a panasz a cigányok botrányai ellen. Mindig újabb és újabb tervezetekkel keresték fel a hatóságokat, melyek azonban soha nem bizonyultak alkalmasoknak. Bármily szigorúak voltak is a rendeletek, azok végrehajtásánál mindig a humanizmust hangoztatták, így aztán a cigányok tovább garázdálkodhattak a nagyon is tág fogalmu humanizmus szárnyai alatt. Míg a törvényhatóságok gyöngye szabályrendeleteiket egymásután bocsájtották ki, addig a cigányok vakmerő rablásaik mellett, erős biztonságban érezték magukat, visszaélvén a hatóságok humanus gondolkodásával. Most már úgy látszik belátták, hogy az eddig hangoztatott humanizmus csak elbizakodottakká tette és teszi a cigányokat, azért hathatós rendeletekkel fogják fölkeresni a miniszterelnökséget, hogy az oly régen hangoztatott cigánykérdés végre rendezve legyen. Jelenleg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület készített egy tervezetet, melyet a miniszterelnöknek meg is küldött. A tervezet a bajor kormány által kibocsátott szabályrendelet mintájára készült. A cigányok letelepítését hangoztatja, melyet ha megszegnének, minden ingóságuk elkoboztatnék. Minden cigánynak illetősége megállapítható, mely által a katonai kötelezettségük nem tudnák kóborlással elkerülni kötelezettségüket. Az egész országban levő cigányokról külön kimutatás volna vezetendő, melyet egy központi, egyenesen a célra szervezett hivatal vezetne. Az ország határán kóborcigány csoportokat ki vagy be bocsátani nem lenne szabad. E terv kivitele által az államra meglehetősen költség hárulna, azonban ez elenyészően csekély azokkal a károkkal szemben, melyeket a cigányok tesznek a magánosok életében és vagyonában. A bajor szabályrendelet kezdetben még az a pótolná, hogy a cigányok 7 éven aluli gyermekeit elkobozná és mint elhagyottakat az állam neveltetné.

* **Katonai lovak elárverezése.** A nagyvárad honvéd hadapródiskola kincstári háttas lovai közül kiselejtezésre osztályozott 2 drb. háttas lovat május 7-én délelőtt 10 órakor árverezik el a nagyvárad lovászártéren. Bövebb felvilágosítás a hadapródiskola kezelőbizottságánál nyerhető.

Nem gyárilag!

hanem elsőrangú cipészek által készített **cipők, valódi angol és Ita-féle kalapok, fehérneműk, esőkabátok** legolcsóbban

REICHARD áruháza cégnél

szerezhető be.

Egyedüli raktár PICHLER ANTAL cs. és kir. kalapgyáros készítményeiből.

IRODALOM.

Magyarország egyháztörténete.

Örömmel jelezhetjük, hogy a magyar egyháztörténet irodalma egy értékes művel gyarapodott: dr. Karácsonyi János egyháztörténelmével.

Negyven év óta nem jelent meg oly mű, amely Magyarország nevezetesebb vallási eseményeit napjainkig terjeszkedve s az összes egyházakat ismertette előadná

Ez maga igazolja ezen könyv közrebocsátását: *Magyarország egyháztörténete* főbb vonásaiban 970-től 1900-ig. Irta: Karácsonyi János dr. volt egyetemi ny. rendes tanár, váradi kanonok, a M. Tud. Akadémia r. tagja. Nagyvárad, 357 lap.

E mű röviden összefoglalja a magyar történettudomány új eredményeit. Ismerteti a keleti szertartású keresztények és a társországok vallási multját is. A könyv ismertetésére legközelebb visszatérünk.

Kapható a Szent István Társulat könyvkereskedésében: Budapest, IV., Kecskeméti u. 2. sz. és általa a többi könyvkereskedésekben, továbbá a szerzőnél Nagyváradon. Ára 4 korona.

A »Magyar Szemle« szépirodalmi, művészeti és kritikai képes hetilap folyó XVIII. évfolyamának 17. száma április 26-án jelent meg a következő kiválóan érdekes tartalommal:

Márkus, A butor és a szocializmus. — Hevesi Sándor, Szaválás és színjátszás (negyedik közlemény). — Ady Endre, Versek. (A vár fehér asszonya. — A Hortobágy poétája. — A magyar Ugaron. — Paul Verlaine álma. — Temetés a tengeren.) — Jákó János, Glosszák a földről. — Sándor Ernő, A krók. — Kosztolányi Dezső, Kis-Körösön. — H. Hagenberg, Három vénleány. — Pásztor József, A szamarak szigete — Rudyard Kipling, Az a másik. (Ford. Pócsa Ferencz.) — Regény: Handl-Mazzeti Enrica bárónő, Jesse és Mária. (15. folyt. Ford. Auer István.) — Krónikás, A hétről. (Kürthy György rajzaival.) — Irodalom: Egy új poéta. (Ady Endre, Uj versek.) — Ecce ego. (Költemények, írta Kulcsár Ferencz.) — A szamarak szigete. — Színház: ff. Mary Ann. (Zangxill Izrael négyfelvonásos vígjátéka.) — f. Hol a boldogság? (Francis de Croisset háromfelvonásosa, — Közgazdaság. — A szerkesztő üzenetei. — Hirdetések.

Az Örökimádás című folyóirat áprilisi füzeté a következő tartalommal jelent meg:

Dr. Vegele Lajos: Maria Reperatrix. — Dr. Bezák István: Az Oltáriszentség és a katakombák. — T. Kálmán: Szentségi egyletek. — Csukovics János: Baylon szent Paschalnak, a szentségi társulatok fővédőszentjének életrajza. — Nagyfalusi Lajos: Zsoltár-féle. — Horváth Jenő: Az áldozat. — T. K.: Innen-onnan. — Fischer Ágoston: Elmélkedés a legfölségebb Oltáriszentségről. — Oltáregyesületi ügyek. — Hirdetések. E valóban életrevaló folyóirat a Központi Oltáregyesület (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 75.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona. Ajánljuk t. olvasóink pártfogásába.

TANÜGY.

Évvégi és érettségi vizsgálatok a nagyváradi premontrei főgimnázium VIII. osztályában:

Május hó 2-án, szerdán: Vallásan.
5-én, szombaton: Magyar, német és görög.
8-án, kedden: Latin, történelem, görög.
11-én, pénteken: Természettan, mennyiségtan, bölcsélet.
14-én, hétfőn: A magántanulók írásvizsgálata.
15-én, kedden: A magántanulók szóbeli vizsgálata.
16-án, szerdán: Érettségi írásbeli a magyarból.
17-én, csütörtökön: Érettségi írásbeli a latinból.
18-án, pénteken: Érettségi írásbeli a matematikából.
A szóbeli érettségi vizsgálat június 5-én délelőtt fél 8 órakor veszi kezdetét.

Az igazgatóság.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: Bizanc (diszeldadás, bérletszünet).
Vasárnap: Gyimesi vadvirág.

Igazságszolgáltatás.

Elégtétel a hölgyeknek. Még élénk emlékezetében vannak a közönségnek, de különösen a hölgyeknek és a férjeknek, az elmúlt hetekben történt ruha leöntések. Ismeretes, hogy Nagy Dezső susztersegéd Kolozsvári-utcán, a Bémer-téren, Kossuth Lajos-utcán és Budapesten számtalan esetben öntötte le a hölgyek ruháit eszokoládé oldattal. A különös sportot űző embert heteken keresztül nyomozta a rendőrség, azonban eredménytelenül. Végre a véletlen folytán Nagy Dezső a rendőrség kezébe került. A nők ruhái ellen esküdtött suszterlegény felett tegnap Máthé járásbíró ítéletet mondott. Idegenek ingó vagyongyónak rongálása miatt Nagy Dezső 2 hónapi fogházra lett elítélve. Így tehát nem a hidegszerutczai pavilonokba, mint ahogy gondolták, hanem az ügyészség valamelyik czellájába fog bekerülni a különös mániájú ember.

TÁVIRATOK.

A Burgból.

Budapest, április 27. (Saját tud. távirata.)
Bécsből jelentik, Öfelsége ma délelőtt Alefeldt gróf, a bécsi dán követet külön kihallgatáson fogadta és átvette annak újabb megbízó levelét. Ezen audienciát megelőzőleg Kapnist Alexis gróf sorhajóhadnagy, a bécsi és római orosz nagykövetség tengerészeti attaséja jelent meg kihallgatáson az uralkodó előtt.

A spanyol király esküvője.

Budapest, április 27. (Saját tud. táv.)
Madridból jelentik: *Alfons* király esküvői ünnepeire Madridba várják *Ferencz Ferdinánd* és *Jenő* királyi herceget.

Segély San-Franciscónak.

Budapest, április 27. (Saját tud. táv.)
New-Yorkból jelentik: San-Francisco részére az Egyesült-Államokban eddig összesen 26 millió dollárt gyűjtöttek.

Washingtonból jelentik: A képviselőház a san-franciscoi állami hajógyár részére 300,000 dollárt szavazott meg. Előkészületeket tesznek, hogy újabb 25,000 főnyi csapatot küldjenek San-Franciscoba.

Washingtonból jelentik: A külügyi hivatal a pekingi amerikai követet utasította, hogy a hálás elismerés kifejezése mellett utasította vissza az özvegy császárné által a san-franciscóiak javára felajánlott 100,000 jent.

Welsersheimb és Moret.

Budapest, április 27. (Saját tud. táv.)
Madridból jelentik: Welsersheimb gróf osztrák-magyar nagykövet ma hosszabb beszélgetést tolytatott Moret miniszterelnökkel az algezirasi konferenciáról.

Kirabolt kincstár.

Budapest, április 27. (Saját tud. táv.)
Tiflisből jelentik: A duseti kincstári hivatal Tiflis közelében ma kirabolták. Mintegy husz percczel a katonai őrség felváltása előtt hat, a Dusetben állomásozó katonaság egyenruháját viselő férfi érkezett a hivatal elé, kik megadták a jelszót és erre látszólag a helyi viszonyokat előre jól ismerve, behatoltak a letéti osztályba. A betörők az őrséget megkötözték és erre hatalomba kerítettek mintegy 300,000 rubelt tévő készpénzt.

A betörőknek sikerült elmenekülniök, mielőtt a valódi őrség megérkezett volna. A táviróvezeték el volt rontva, ami megakadályozta a rablók üldözésére szolgáló sürgős intézkedéseket. Ez idő szerint Dusetet katonaság zárta körül, A vasuton is éles ellenőrző szolgálatot rendeztek be, hogy a tetteseket elfoghassák.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irta: Gorkij Maxim 65.

— Köszönöm — mondta Sasa, rekedten kaczagott.

Igy élt Foma egyik napról a másikra. Folyton egy helyen, folyton egyforma emberek közt, akik semmi nemes érzést nem hintettek lelkébe. Jobbnak tartotta magát náluknál, mert erősen élt benne az a gondolat, hogy ő az egyetlen, aki még megtud szabadulni ettől az életmódtól. A szabadság vágya egyre erősebben támadt föl lelkében s egyre élénkebb színekkel festette ki magának, hogy miképpen fog elszakadni ebből a tolongó, marakodó, duhajkodó életből.

Éjjelenként, ha egyedül volt önmagával, erősen lehunyta szemét s egy nagy, határtalan tömeget képzelt el, amely nagyságánál fogva rettenetes volt. Nagyvilágot látott melyet hegyek vettek körül s melyben poros köd gomolygott. Alant pedig az a nagy tömeg hőmpölygött nyugtalanul s idegesen. Mintha valami óriási malom-

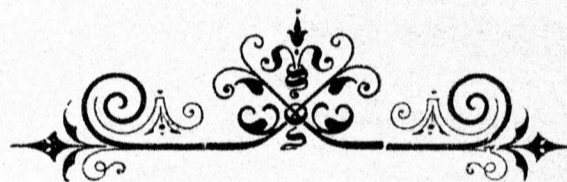
kő őrölte volna őket s sokan tolongtak, hogy minél előbb megörölje őket ez a mialomkő, sokan fölfelé törekedtek, mert azt hitték, hogy így meg tudnak szabadulni a malomkőtől. Ezek az emberek még a rákhoz hasonlítottak, amelyek éppen most fogtak meg s egy nagy kosárba dobtak. Egymást csipkedték, nagy kínal mázskáltak, egymást kiszabadítani a fogásból.

Foma ismerős arcokat is látott a tömegben: ott volt az atya, aki valahova sietett s aki mindenkit föltaasztott, aki utjába állt. Erős karral lökdöste őket és hangosan nevetett — eltűnt, elsüllyedt valahova a mélységbe, az emberek lábai alá. Ott volt Majakin is, aki úgy kuszott, mint a kígyó, az emberek lábai közt siklott tova s egész sovány, izmos testével dolgozott. Ljuba kiabált s rángatózot, miközben nehézkedés lépéssel sompolygott atya után. Anfisa néni halkán, jóságos mosolylyal lépetgetett a többiek után s mindenkinek szabad utat engedett.

Képe a setétben lobobott, mint a viaszgyertya rezgő fénye, amely eltűnik s újból föl bukkan a setétben. Pelageja egyenesen s sietve ment a messzeség felé Medinszkája erőtlennül eresztette le karjait. Nagy szeme van s nagy félelem ég benne. Sasa is itt van. Egykedvűen megy előre, nem törődik a taszigálókka, erős léptekkel megy az élet rengetegei felé, hangosan énekel s sötét szemével folyton egy pontra néz. Foma hallja a lármát, a részegék röhögését és ordítását, s a civakodást a köpekért. Ének és sírás hallatszik a tömegből. Mindenki jajgat, ugrál, tolakodik, egymás vállára kapaszkodnak, tapogatnak s kapkodnak egymás után, tülekednek s aztán eltűnnek szemei elől.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

Uj étterem és sörcsarnok.

Van szerencsém Nagyvárad város és környéke t. uriközönségének b. tudomására hozni, hogy a

Rimanóczy éttermet

teljesen ujjaalakítva, kibővitve és külön

polgári sörcsarnok-

kal a legmodernebbül berendezve,

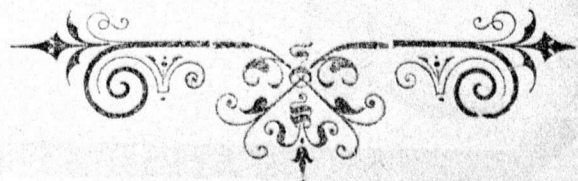
megnyitottam.

A mikor városunk e legújabb helyiségeit óriási áldozatokat nem kímélve a t. közönség rendelkezésére bocsájtottam, bizalommal kérem szakértelmem és ismeretségem alapján a n. é. közönség szives támogatását.

Tisztelettel

Özv. Karner Gyuláné.

Izletes zóna-villásreggeli.
Folyton frissen csapolt Dréher sör!

Butor

A Preisz Mihály és Fia
csődtömegéből

meglevő BUTOROKAT meg-
vettem, és

leltári árban árusítom.

Nagy Sándor-utca 4. sz. a.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Telefonszám az egész megyére 626.

KÖZGAZDASÁG.

Ertéktőzsde.

Budapest, április 27

Osztrák hitelrészvény	678.—
Magyar hitelrészvény	796.—
Leszámitoló bank	506.—
Rimamurányi	525.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	670.—
Közuti vasut	594.—
Városi villamos vasut	327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, április 27.

Baza okt.	16.82
Rozs okt.-re	17.12
Tengeri április 1906	14.—
Zab apr.-ra	13.64
Repcze aug.-ra	—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 április 27-én	
Magyar aranyjárdék 4%	115.—
Magyar koronajárdék 4%	95.85
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	86.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	96.60
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar gyermekj. sorsjegy-kölcsön	2.18
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	215.50
Osztrák járdék papirban	160.50
Osztrák járdék ezüstben	1.01
Osztrák korona járdék	118.—
Osztrák járdék aranyban	170.50
1860. oszt. államsorsjegyek	1.60
Osztrák-magyar bankrészvény	16.40
Magyar hitelbank részvény	8.23
Osztrák hitelbank intézeti részvény	688.—
Osztrák magyar államvasuti részvény	685.50
20 frankos frankos (Napolendor)	14.02
Német birodalmi márka	117.32
London vista	240.30
Páris vista	95.80
20 márkás arany	23.40

Marha ártáblázat 1906. évi április 23—24

1 pár I-ső rendű jármos ökör	860—960 korona.
1 pár II-od rendű jármos ökör	760—860 korona.
1 pár II ad rendű jármos ökör	630—730 korona.
1 drb fejős tehén	200—400 kor., 1 drb vágó ökör
150—420 kor. 1 drb. vágó tehén	220—380 ökör
1 drb veres borju	40—60 kor. 1 drb. fél éves borju
65—95 kor., 1 drb egy éves borju	75—170 kor., 1 drb két éves borju
90—240 korona. 1 drb hizott sertés	120—128 kor., pár féléves sertés
40—45 kor., 1 pár egy éves sertés	80—95 kor. 1 pár két éves sertés
145—210 korona. 1 drb igás ló	170—390 korona. 1 pár ökörbőr
44—50 kor., 1 pár tehénbőr	32—40 kor. 1 pár borjubőr
20—20 kor., 1 pár lóbőr	10—20, korona.

A szerkesztőség felé

Dr. VUCSKICS GYULA.

Pesti Hazai Első Takarékpénztári sorsjegyeket napi árfolyamon

elad és azokra darabonként 125 K. előleget jutányosan nyújt a
BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- és TERMÉNYHITELBANK
Nagyvárad, Teleky-utca 3. szám. Telefon: 46. p.m.

Köszvény- és rheumabetegeknek,

kik ezen betegségektől alaposan szabadulni akarnak, nem ajánlható eléggé a valódi Vilmos-féle köszvény és rhema elleni vértisztító tea Készítője Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Neunkirchen, Alsó-Ausztria; a párisi és mellbournei kiállításokon a legmagasabb díjjal — arany éremmel — lett kitüntetve. Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Neunkirchen, Alsó-Ausztria valamint a nevesebb gyógyszertárakban és drogueriákban.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító, Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszertárakban és drogueriákban.

HIRDETÉSEK

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Moskovits Farkas és Társa

„Első nagyváradai czipő és csizmagyár”

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói
370 munkás és alkalmazott. Fiók gyártelep Budapesten. Tanoncz internátus 24 belakó, 18 bejáró tanoncz

Készítünk kizárólag kézimunkával a legfinomabb s legtartósabb kivitelben

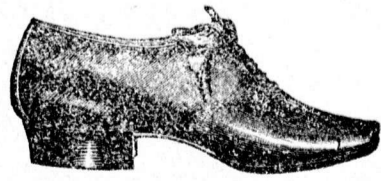
francia angol és amerikai szabás szerint s ezeket:

eredeti gyári szabott árakon

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számú saját házunkban
(volt rendőrségi épület) kicsinybeni eladási
üzletünkben árusítjuk.

Különleges lábbelik. Katonatisztek. Gazdászok. Vasuti és postatisztek. Csendőrök és pénzügyőrök részére.

Telephon 180.

Utazó kosarak, kézi bőröndök.

Telephon 180.

Alkalmi vétel harisnyákban, fekete és mosó kötényekben, kézitáskákban, férfi és női fehérművekben, nyakkendőkben, sétabotokban, pálmák és fali diszekben, ajándék- és disztárgyakban, tornaczipókban.

Gyermekjátékokban mesés olcsó nagy választék van.
F r i s s és T á r s a KORONA- és FILLÉR-BAZÁR.
 Nagyvárad, Fő-utca, városi Bazár-épület.

Gyermekkoszúk és reformcikkok.

Gummi különlegességek.

Pesti hazai első takarékpénztár sorsjegyeket

napi árban elad s ezen sorsjegyekre
magas összegű

kölcsönöket nyújt

a legelőnyösebb feltételek mellett a

Polgári Takarékpénztár részvénytársaság
Nagyvárad, Kossuth-utca.

Meghívó.

A Leszámloló- és Jelzálogbank
Részvénytársaság f. évi május hó 9-én
délután 4 órakor Nagyváradon a társaság
helyiségében.

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a részvényeseket meghívjuk.

A rendkívüli közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság javaslata az alap-
tőke fölemelése iránt.
2. Az alapszabályok 5 §-ának meg-
felelő módosítása.

Nagyvárad, 1906. április 23.

1065.

Az igazgatóság.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítók.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
bál meghívók,
tánczrendek, étlapok,
napfárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakra
vagy nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

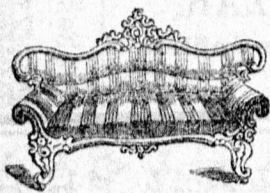
Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olasó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-,
szalon- és uri-
szoba berendezé-
sek, valamint az
egyeb butordara-
bók a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezé-
sek műipari vállalata. — Kivánatra tervek és
költségvetések.

Telefon 421 szám.

Pesti hazai első takarékpénztár

sorsjegyeket

napi árfolyam mellett

eladunk.

Biharmegyei takarékpénztár

Kossuth-utca.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesítjük a n. érdeklődő közönséget, hogy a raktáron 3. legfelsőbb 34 watt fogyasztással egy-egy darabként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, ha nyalós (matt), színes fényképsz-lámpák és mindenemű izzólámpa különböző-gességek ugyancsak kártyán áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyerekeknek 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ivlámpák árak mellett

kaphatók A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedély. Költségvetések ingyen.

Villamos szerelők felvételnek a villamos műnél.

Magyar bikák

500 koronától kezdve. Pekingi kacsatojások tuczatja ingyenes csomagolással 8 korona beküldése után szállíthatók.

Gróf Teleki Arvéd uradalmából posta: Koneza.
1571.

Végeladás!

Üzletünk felosztása következtében nagy árukészleteinket
végeladás útján értékesítjük.

Miután a felosztásnak a legrövidebb idő alatt kell befejeztetni, az összes raktárainkban levő új és finom árukat minden árért,

a beszerzési áron alul is

mentül előbb kiárusítjuk.

A végeladás alá kerülő tárgyak a következők:

Finom legujabb divatu női ruhakelmék és női felöltők. Divatos szép delének, mosó cretonok, zefirek és batisztok. Legjobb hazai vásznak, siffonok, asztalneműek, női és férfi kész fehéreneműek, napernyők, butorkelmék, ágyszerítők, paplanok, madráczok és számos apróbb tárgyak.

Szönyegekben

különösen praktikus jó minőségek
mélyen leszállított árakban.

Saját érdeke mindenkinek e kedvező alkalmat olcsó
bevásárlásra felhasználni.

Tisztelettel

Spitzer Testvérek

divatáruhaza, Zöldfa-utca.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kiscsapatok számára.

Irta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Videkre 25 fillér előleges beküldése
mellett bérmentesen küldetik meg.